GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șese lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 111. Mercurĭ 4 (16) Iulie 1884.

Brașovŭ în 3 (15) Iulie.

Discusiunea ce s'a încinsŭ în pressa unguréscă despre aceea, că ce atitudine se observe oposițiunea față cu dieta actuală, este fórte interesantă și instructivă.

Pân'acum noi Românii ardelenĭ, carĭ ținemŭ cu atâta încăpățînare la politica resistenței pasive, eramŭ privițĭ de nebunĭ pentru că nu voimŭ sĕ recunóscemŭ dieta din Peșta ca espresiune a voinții întregului poporŭ din acestŭ regatŭ. Astădĭ foile maghiare insĕșĭ vinŭ și declară, că dieta constituită cu ajutorulŭ baionetelorŭ și a totŭ felulŭ de pressiunĭ, corupțiunĭ și călcărĭ de lege *nu representă voința poporului* și că „în esență nu se deosebesce de-o corporațiune ai căreia membrii sunt numițĭ de către guvernŭ."

Pe câtŭ de adevĕrată pe atâtŭ de caracteristică este observarea ce-o face „Egyetértés," că astădĭ deputații aleșĭ la comanda d-lui Tisza o spunŭ pe față câtŭ i-au costatŭ mandatele și sĕ laudă în publicŭ cu călcările de lege, ce s'au comisŭ mai pretutindenĭ, pentru ca sĕ se pótă telegrafă la Pesta, că colo și colo au învinsŭ candidații guvernului.

I-o fi costatŭ multŭ aceste învingerĭ pe aleșii d-lui Tisza, dér cine póte adĭ spune, ce au costatŭ și ce vorŭ mai costá ei și comedia aranjată de măestrulŭ lorŭ pe sĕrmana țéră?

„Mai află-se óre constitutionalismŭ în acésta țéră? Credința ni-s'a sguduitŭ, nu mai avemŭ încredere în nimenĭ; chiar și credința nóstră în iubirea de dreptate a organelorŭ judecătoresci s'a stinsŭ. Singură auctoritatea corónei stă încă intactă."

„Guvernulŭ de 9 anĭ alŭ lui Colomanŭ Tisza a adusŭ lucrurile așa de departe, ca se nu mai putemŭ sperá dreptate de nicăirĭ, ca în contra călcărei de lege și de dreptŭ lécŭ sĕ nu mai putemŭ aflá. Dela dietă nu mai așteptă nimeni nimicŭ, nimeni nu mai are încredere în ea."

Grave sunt plângerile aceste, ce le audimŭ din gura oposițiunalilorŭ ungurĭ. Nimicŭ nu póte justificá mai bine plângerile nóstre, ca aceste plângerĭ ale lorŭ. Róta lumei se învêrtesce mereu, ea nu stă pe locŭ. Cei ce ne acusau erĭ, că suntemŭ dușmanii patriei, pentrucă nu voimŭ se iscălimŭ actele unui regimŭ arbitrarŭ, vinŭ adĭ și declară, că nu potŭ luá nicĭ-o rĕspundere pentru faptele ilegale ale acestui regimŭ și de aceea sĕ gândescŭ seriosŭ a protestá în contra nouei diete și a-șĭ depune mandatele.

Declarările și acusările oposițiunei maghiare sunt totŭ atâtea piese justificative pentru atitudinea nóstră oposițională. Décă însușĭ cetățenii maghiarĭ trebue se sufere atâtea nedreptățĭ, ce credețĭ că trebue se supórte Românii, în contra cărora șé mai aprinse și ura de massă?

Rĕulŭ a prinsŭ rădăcină și nu era de lipsă sĕ fie cineva mare filosofŭ, ca se cunóscă, că elŭ nu se va oprí la cei asuprițĭ, ci va ajunge și pe cei ce facŭ parte din poporulŭ privilegiatŭ.

Suntemŭ curioșĭ se vedemŭ, care va fi în cele din urmă hotărîrea ce o va lua oposițiunea maghiară. Nu voimŭ și nicĭ nu ne simțimŭ îndemnațĭ a ne pronunța asupra planului ei de a se plânge într'o representațiune către Maiestatea Sa în contra călcărilorŭ de lege și de a nu mai luá parte la lucrările unei diete, care nu representă decâtŭ puterea arbitrară a d-lui Tisza. Dér n'amŭ pututŭ sĕ nu constatămŭ faptulŭ profundei nemulțumirĭ, ce a cuprinsŭ adĭ șirurile oposițiunei maghiare.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Agram, 15 Iuliu. — Dieta a fostŭ adĭ amânată.

Bucuresci, 15 Iuliu. — Oposițiunea întrunită a conchiămatŭ pe Dumineca o adunare publică; a împărțitŭ proclamațiunĭ ațîțătóre la revoltă. Mai mulțĭ țînură discursurĭ revoluționare. In urma insultărei regelui din partea lui Vernescu se iscă o bătaie, care se transplântă până pe strade înaintea localului clubului conservatorŭ. Mai mulțĭ aderențĭ ai oposițiunei, carĭ s'au folositŭ de revolvere fără de a vulnerá pe cineva, au fostŭ bătuțĭ și uiduițĭ de mulțime. Poliția trebuĭ se intervină spre a-i apĕra dinaintea masselorŭ infuriate, care voiéu sĕ năvălĕscă în localulŭ clubului și i-a și succesŭ a restabilí ordinea.

Berlin, 15 Iuliu. — Soția prințului Wilhelm a născutŭ unŭ prințŭ.

Sofia, 15 Iuliu. — Noulŭ cabinetŭ e constituitŭ sub președința lui Caravelow.

Marsilia, 14 Iuliu. — De aséră până astădĭ înainte de amédĭ au murítŭ de coleră 32 persóne.

Toulon, 14 Iuliu. — Astădĭ au fostŭ 11 casurĭ mortale de coleră.

Paris, 15 Iuliu. — Aniversarea dărîmărei Bastiliei s'a serbatŭ adĭ în Paris ca în toțĭ anii cu pompă.

Cronica dilei.

La 9 Augustŭ împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ se va întâlni în Ișl cu împĕratulŭ Wilhelm. De asemenea regele României Carol se va întâlní cu regele Serbiei Milanŭ în Belgrad, și mai târdiu vorŭ plecá la manevrele trupelorŭ austriace, la care sunt invitațĭ de către monarchulŭ nostru.

*

M. Sa Imparetulŭ a grațiatŭ de restulŭ închisorii 151 de arestațĭ din diferite închisorĭ. Dintre aceștia 115 sunt bărbațĭ, ér 36 femei.

*

In privința furtului dela gara din Clușiu, instrucțiunea a descoperitŭ, că meritulŭ de a se fi aflatŭ cei 15,000 fl. se cuvine cânelui casierului arestatŭ Hennassovicĭ. Cânele căutá de mai multe dile pe stăpânu-sĕu, și astfelŭ ajungêndŭ în grădina din fața gării a începutŭ a săpá cu labele, dete peste cutiă pe care o téri într'unŭ boschetŭ. Aci a fostŭ aflată de copii. Instrucțiunea se va terminá în curêndŭ.

*

Pe drumulŭ dela Trnovo la Crbljina, pe șeua muntelui Rogoj, o patrulă austriacă, compusă din 4 ómenĭ și condusă de sublocotenentulŭ Petru Ciulinovicĭ din regimentulŭ alŭ 65-lea de infanteriă, a fostŭ atacată de o bandă de insurgențĭ. Oficerulŭ a fostŭ omorîtŭ, ér doi soldațĭ rănițĭ.

In ținutulŭ Znaimului a fostŭ la 10 Iulie o furtună care a descoperitŭ case și a desrădăcinatŭ arborĭ. Brazdele de grâu cosítŭ sburau prin aerŭ la distanțe de sute de stânjinĭ. Nicĭ chiar pasĕrile mai marĭ, ca porumbii și ciorile, nu se puteu opune curentului. Deodată începŭ a cădé grindină de mărimea unui ou de porumb, nimicindŭ sĕmĕnăturile, care erau în ultimulŭ stadiu de cócere, grădinile cu póme, viile. In 30 de minute totulŭ erá distrusŭ. In curțĭ și pe ulițe nu vedéi decâtŭ pasĕrĭ ucise séu rănite. Caii și boii dela câmpŭ începură a fugí spre casă, căutândŭ adăpostŭ. Ómenii dela câmpŭ abia se întórseră acasă rănițĭ. Paguba e de 150,000 fl. Nenorocirea e cu atâtŭ mai mare, că mai nimenea nu șĭ-a asiguratŭ recolta.

*

Prefectulŭ din Botoșanĭ a anunțatŭ în 5 Iulie consulului austro-ungarŭ de acolo, că de 10 dile nu s'a mai ivitŭ în comuna Bojura nicĭ unŭ casŭ de epizootie. Totŭ odată prefectulŭ îșĭ esprimă nădejdea, că epidemiaa se va considera acum ca dispărută.

Sperămŭ că măcarŭ acumŭ va deschide și guvernulŭ nostru granițele de către România.

*

La băile din Baden sunt până acuma 6793 de persóne în 2588 de locuințe.

*

Poetulŭ Kraszevski o duce fórte rĕu în citadela din Magdeburg. Unŭ deputatŭ polonŭ, care l'a visitatŭ spune că marele scriitorŭ se află într'o cameră mică cu două ferestre, în parterŭ. Poetulŭ a îmbĕtrânitŭ fórte multŭ; e slabŭ ca unŭ scheletŭ și sufere fórte multŭ. Piciórele i sunt umflate așa că abia póte umblá. Scrie puținŭ și citesce multŭ, zăcêndŭ mai adeseorĭ în patŭ. Deputatulŭ susține că, décă Kraszevski va mai stá multŭ în citadelă, sănătatea lui se va periclitá cu totulŭ. Unŭ altŭ raportŭ spune, că poetulŭ polonŭ lucréză ca coredactorŭ la diare. Articolele se censureză și se publică sub titlulŭ: »Scrisorĭ esterne din Magdeburg.«

*

»Corriere di Gorizia« raporteză, că în sĕptĕmâna trecută s'a tratată în secretŭ înaintea tribunalului de acolo unŭ procesŭ de infidelitate casnică. Baronesa U.... a fostŭ condamnată la 5 sĕptĕmânĭ arestŭ, și favoritulŭ ei totŭ la acelașĭ arestŭ.

*

Congresulŭ medicinistŭ internaționalŭ, ce avea sĕ se țiă în Augustŭ în Copenhaga se va amâna, se dice, din causă că Dr. Koch, profesorulŭ Pasteur și alții vorŭ fi împedecațĭ de a asistá.

*

„Standard« află din Roma, că Papa, în urma lucrului neîntreruptŭ și a marei căldurĭ a avutŭ la 8 Iulie unŭ atacŭ de leșinŭ.

*

Stăpânirea spaniolă a însărcinatŭ pe ambasadorulŭ sĕu din Roma, sĕ împărtășéscă ministrului de esterne Mancini, că doresce sĕ sfirșéscă pricina cu vorbele lui Pindal spre cea mai deplină mulțămire a Italiei. Pentru împlinirea acestei dorințe, se facŭ acum tractărĭ între cabinetulŭ spaniolŭ și ambasadorulŭ italianŭ din Madrid.

*

Camera francesă a primitŭ propunerea privitóre la creditulŭ de două milióne pentru sprijinirea orașelorŭ bântuite de coleră, și altŭ creditŭ de 500,000 pentru eventuale cheltuelĭ ce le-ar necesitá epidemia.

*

Deputatulŭ Marsiliei Clovis-Hugues a declaratŭ, că scirile despre coleră sunt esagerate. Diarele causéză o mare panică. Colera este ușóră și seceră mai multŭ ómenĭ carĭ trăescŭ necumpĕtatŭ.

*

In Parisŭ s'a constituitŭ o societate sub numirea de „Compania generală anti filoxerică" cu capitalŭ 200,000 lei, și avêndŭ de scopŭ: exploatarea licenții esclusive în Francia a brevetului d-lui Camil Vincent pentru fabricarea sulfocarbonațilorŭ insecticidĭ pentru tratarea viilorŭ filoxerice.

*

Din Belgradŭ se telegrafiază că linia Belgradŭ-Nisch se lucréză cu mare activitate. Gara din Belgradŭ va fi

erminată complectŭ cu tóte dependințele în celŭ multŭ 6 săptămânĭ.

*

Preşedintele republicei francese Grévy a semnatŭ actulŭ de grațiare relativŭ la reducerea pedepsei pentru crimele şi delictele politice. Se adeveresce ca Louise Michel, Krapotki şi Gauthiern nu sunt puşĭ pe lista de grațiare, ca fiindŭ capĭ anarchisticĭ. Numai cei seduşĭ de ei vorŭ fi grațiațĭ.

*

Falimentele comerciale în Statele Unite în primulŭ semestru din 1884 au fostŭ în numĕrŭ de 5,510 cu unŭ pasivŭ de 124.391,282 dolarĭ, contra 4,637 şi 66.189,034 în semestrulŭ corespondentŭ din 1883. Acéstă crescere se datoresce panicei recente din piața New-Yoku-lui, pentru că mai multŭ de jumĕtate din falimente au avutŭ locŭ în alŭ 2-lea semestru din 1884.

*

»Saint- James-Gazette e informată, că guvernulŭ englesŭ a primitŭ scirea, că Osman Digma, locotenentulŭ Mahdiului a ocupatŭ localitatea Assis situatŭ la Marea Roşiă, în depărtare de 60 de milurĭ de Suachim. Situațiunea e critică pentru Englesĭ şi Egiptenĭ.

Adunarea din sala Orfeu în Bucuresci.

Biroulŭ telegraficŭ ne anunță, că cu ocasiunea adunărei partidului liberalŭ conservatorŭ din sala Orfeu s'au întêmplatŭ érăşĭ scandalurĭ şi părueli. Telegrama ne spune, că aceste turburărĭ ar fi fostŭ provocate de opoșițiune, care ar fi ațițatŭ la revoltă. Cu totulŭ în altŭ sensŭ descrie ḑiarulŭ „Rĕsboiulŭ“ de Lunĭ decursulŭ acelei adunărĭ. Reproducemŭ o parte din răportulŭ ce-lŭ aduce acestŭ ḑiarŭ:

Şedința — scrie »Rĕsb.« — s'a deschisŭ la ora $1^1/_2$, d. Pache Protopopescu arată cu cifre positive starea finanțelorŭ sub regimulŭ virtuții şi modulŭ, în care ei ḑicŭ că au scăḑutŭ contribuțiunile, arată datoria țĕrei de unŭ miliardŭ şi ceva, terminândŭ în aplausele frenetice ale asistențilorŭ. D-nulŭ Blaramberg se suie la tribună în mijloculŭ entusiasmului generalŭ şi arată nelegitimitatea apanajului şi neoportunitatea lui, aduce ca martorŭ pe însuşĭ d. Brătianu anti-dinasticulŭ de odinióră.

Pe cândŭ d. Blarenberg vorbia, poliția adusese vr'o cincĭ sute de sergențĭ deghisațĭ, spionĭ polițienescĭ, comisarĭ etc. Doi dintre bătăuşĭ spre a provocá scandalulŭ precugetatŭ se pălmuiră între dênşii şi de aci au începutŭ sĕ pue mâna pe câte unŭ omŭ, care li-se părea suspectŭ, şi loveau în carne vie după comanda ce primiseră. Câte ḑece ciomege cădeau d'odată pe capŭ şi omulŭ erá trântitŭ la pămêntŭ, apoi dusŭ de doi vardiştĭ şi de ajutorulŭ de comandantŭ de vardiştĭ împreună cu comisarulŭ Varlamŭ, care după ce'lŭ aducea în stare de a fi têrîtŭ, ilŭ trimetea la comisiă. Unŭ bietŭ studentŭ nu mai mare de vr'o 18 anĭ, a fostŭ înhățatŭ de vr'o 10 canalii, şi mai bine de 15 minute s'a luptatŭ cu ei pănă cândŭ ameţitŭ, de bătae, a căḑutŭ. D-nu Ghica Simionescu reporterulŭ dela »Națiunea« rugândŭ pe unŭ miserabilŭ de bătăuşŭ sĕ-lŭ lase, a fostŭ trântitŭ la pămêntŭ şi bătutŭ, hainele rupte şi trimesŭ la secțiă.

D-nu G. Filipescu mare proprietarŭ din Buzĕu a fostŭ lovitŭ cu unŭ ciomagŭ în spate şi rănitŭ la mână. Se repeḑi d'odată vr'o 10 miserabilĭ sĕ-lŭ apuce şi sĕ-lŭ bată; dênsulŭ avu presența de spiritŭ de a-le spune, că are revolverŭ şi îi puşcă. Poltronii l'au lăsatŭ. Grămădindu-se toțĭ bătăuşii la antreulŭ Orfeului, se repeḑiau înlăuntru, apucândŭ câte unulŭ, care la momentŭ erá adusŭ în nesimțire, prin ciomegele ce cădeau ca plóea pe capulŭ nenorocitei victime.

D-nii Vernescu, Blaremberg, Lahovari şi ceilalțĭ oratori au scăpatŭ ca prin urechile acului, fiindŭ urmărițĭ de cătră bătăuşĭ şi agenții polițienescĭ în uniformă şi deghisațĭ; intrândŭ în localulŭ clubului liberalŭ-conservatorŭ, bandiții voindŭ sĕ năvăléscă înăuntru au fostŭ oprițĭ prin focurĭ de revolvere date în vêntŭ.

Demonstrațiunĭ în contra camerei lorḑilorŭ în Anglia.

Scimŭ că lordulŭ Gladstone a reuşitŭ în camera comunelorŭ cu proiectulŭ sĕu privitorŭ la reforma legei electorale în sensulŭ liberalŭ. Viindŭ acestŭ proiectŭ înaintea camerei lorḑilorŭ a fostŭ respinsŭ. Asociațiunile liberale prepară acum grandióse demonstrațiunĭ în contra lorḑilorŭ din causă că se arată aşa de încăpățînațĭ. Se ḑice, că agitațiunea va fi mare ca cea dela 1832. Liberalii voescŭ prin acéstă sĕ intimideze pe trufaşii lorḑĭ. Pentru demonstrațiunea din Hydepark s'au anunțatŭ deja 200,000 de persóne.

Intr'o întrunire a deputațilorŭ liberali Gladstone a ḑisŭ, că camera comunelorŭ represintă poporulŭ. Guvernulŭ va face totŭ ce-i va stá în putere spre a stórce primirea bilului de reformă; elŭ va închide sesiunea parlamentului în curêndŭ şi la tómnă va presentá din nou bilulŭ.

Sĕ speră că lorḑii în cele din urmă totuşĭ se vorŭ îndupleca a primí reforma liberală la casŭ când li se va propune ca bilulŭ sĕ fie discutatŭ a doua óră. Este şi timpulŭ supremŭ ca sĕ se gândéscă bine ce facŭ, căcĭ în adunarea memorată s'a pronunțatŭ deja marele cuvêntŭ, că ar fi de lipsă a se restrînge atribuțiunile camerei lorḑilorŭ.

Memorandulŭ bulgarŭ despre conflictulŭ cu Sêrbii.

Guvernulŭ bulgărescŭ a împărțitŭ unŭ memorandŭ prin care precisândŭ posițiunea Bulgariei în conflictulŭ cu Sêrbii se încércă a justificá atitudinea guvernului din Sofia.

Memorandulŭ începe cu aceea, că esprimă părerea de rĕu pentru conflictulŭ neprevĕḑutŭ şi ḑice că guvernulŭ bulgărescŭ, când s'au întêmplatŭ turburările din urmă în Sêrbia, a luatŭ mĕsurĭ energice, a desarmatŭ pe fugarĭ şi i-a internatŭ, éră pe prefectulŭ dela Vidinŭ care a arĕtatŭ simpatii cătră resculații sêrbĭ l'a destituitŭ. In Noembre anulŭ trecutŭ ministrulŭ de esterne sêrbescŭ a adusŭ guvernului bulgărescŭ pentru acéstă mulțămirile sale. Totŭ în acea lună agentulŭ sêrbescŭ din Sofia a cerutŭ numele fugarilorŭ sêrbĭ. Guvernulŭ bulgărescŭ i-a arĕtatŭ numele fugarilorŭ şi l'a ținutŭ în curentŭ despre mişcările lorŭ.

Cerêndŭ guvernulu din Belgradŭ estradarea câtorva fugarĭ sub cuvêntŭ că ar fi culpabili de crime ordinare, a refusatŭ din causă, că guvernulŭ bulgărescŭ pe toțĭ fugarii i-au consideratŭ ca vinovațĭ politicĭ. Dară totuşĭ s'a împlinitŭ dorința guvernului sêrbescŭ de a depărtá pe fugariulŭ Pasicĭ dela graniță. Arĕtândŭ în Martie trecutŭ agentulŭ sêrbescŭ Simicĭ, că cincĭ séu şése emigranțĭ au de gândŭ sĕ între cu o bandă armată în Sêrbia, guvernulŭ a ordonatŭ o cercetare, din care a resultatŭ că emigranții sunt linişțițĭ. In Aprilie în Maiu Simicĭ din nou făcŭ arĕtare, că emigranții sêrbĭ împreună cu Muntenegrenii au de gândŭ sĕ năvăléscă în Sêrbia. O a doua cercetare a constatatŭ, că nu este nimica adevĕratŭ. In 15 Maiu a venitŭ o telegramă dela ministrulŭ Garacianin, în care se ḑicea, că emigranții prin invasiunile lorŭ mereu turbură liniştea în Sêrbia. Totdeodată pe lângă unŭ protestŭ energicŭ cere ca emigranții sĕ se depărteze dela graniță.

Agentulŭ Simicĭ a fostŭ rugatŭ sĕ arate casurĭ anumite. Elŭ a arĕtatŭ douĕ casurĭ, carĭ nu s'au pututŭ proba. Guvernulŭ bulgărescŭ a fostŭ convinsŭ, că fugarii sunt linişțițĭ şi pacinicĭ şi n'a voitŭ sĕ-i estrădeze. Fugarii cu toții sunt 41 dintre carĭ 4 se află în districtulŭ Kistendil, 1 în cerculŭ Tirn, 4 în Lorn, 30 în Vidin, 2 în Sofia.

Memorandulŭ discută apoi afacerea dela Bregova şi se provócă la articlulŭ 11 dela Berlinŭ, care stabilesce granița între amêndouĕ țĕrile. De altmintrelea acésta este granița veche turcéscă-sêrbéscă. Guvernulŭ bulgărescŭ nu póte determiná precisŭ epoca, cândŭ a ocupatŭ asésta luncă de certă unŭ pichetŭ sêrbescŭ; dér elŭ n'a perdutŭ din vedere acéstă cestiune. In anulŭ 1878 a revindecatŭ principele Dondukow actuala alviă a Timocului ca graniță. Comisiunile mixte în anulŭ 1879 şi 1880 nau ajunsŭ la nicĭ unŭ resultatŭ. Acelaşĭ resultatŭ l'a avutŭ şi comisiunea din anulŭ 1882. In timpulŭ din urmă Zancov a adusŭ cestiunea de mai multe orĭ pe tapetŭ.

Numai după ce a auḑitŭ guvernulu bulgărescŭ, că 80 de lucrătorĭ au trecutŭ peste Timocŭ, a declaratŭ agentului sêrbescŭ Simici, că va fi silitŭ a poruncí grănițerilorŭ sêrbescĭ se părăséscă acelŭ teritoriu. Acesta este faptulŭ, pe care Garacianin l'a numitŭ brutalŭ. Memorandulŭ adauge, că guvernulŭ bulgărescŭ acceptéză bucurosŭ alvia vechiă a Timocului ca graniță, décă Sêrbia preferă mai bine acésta. In modulŭ acesta Sêrbia va veni în posesiunea unui teritorŭ multŭ mai mare. Tare prin dreptulŭ sĕu se razimă Bulgaria pe tractatulŭ dela Berlinŭ şi respinge orĭ ce rĕsponsabilitate pentru cele ce s'au întêmplatŭ.

Corespondența nóstră din Comitate.

Clușiu, 30 Iuniu 1884.

In »Gazetă« Nr. 22 din a. c. se póte cetí o convocare pentru constituirea clubului electoralŭ românŭ din comitatulŭ Cluşiului subscrisă de Vasiliu Podóbă secretarŭ ad hoc!

In »Gazeta« Nr. 27 se póte cetí decurgerea constituirei clubului în doue corespondințe, una subscrisă de »unŭ alegĕtorŭ« şi ceealaltă de »Justus.«

Vedemŭ, că ca membrii ai clubului fură aleşĭ Andreiu Truța, Vasiliu Podóbă, Ioanŭ Petreanŭ şi Ladislau Papp de Lemeny.

»Unŭ alegĕtorŭ,« pe care eu ilŭ presupunŭ a fi unulŭ din clubŭ, ḑice: Cu plăcere constatezŭ, că Cluşianii totŭ suntŭ aderințĭ ai programei nóstre româneseĭ din 1881. Se póte cetí cum acelŭ d-nŭ corespondinte, s'a încercatŭ a compromite pe d-lŭ Vas. Roşescu ḑicêndŭ că e viitoristŭ. Totŭ acolo se póte cetí, că d. Alexiu Popŭ e alesŭ de secretarŭ alŭ Clubului, care în adunarea din Mănăsturŭ fusese alesŭ de ablegatŭ pentru conferința națională din Sibiiu şi care apoi nu s'a dusŭ la Sibiiu. —

Îțĭ saltă inima de bucuriă cândŭ în 5 Maiu a. c. în adunarea dela Mănăsturŭ auḑiai pe d. Vasiliu Podóbă vorbindŭ pentru solidaritate şi aderință la programa națională din 1881.

Şi cu tóte acestea ce se vedĭ? La alegerea dietală din Cluşiu pentru Hegedüs Sándor au votisatŭ următorii d-nĭ din clubŭ: Andreiu Truța, Ladislau Papp de Lemeny, Ioanŭ Petreanŭ şi Vasiliu Podóbă, capelanulŭ parochiei gr. cat. din Cluşŭ, împreună cu d-lu docente Iac. Moroşanŭ.

Afară de acestea am mai vĕḑutŭ că au votizatŭ, — fără ca sĕ fie membrii ai clubului — următorii domnĭ: Catineanu Alexandru telegrafistŭ, Nestorŭ Ioanŭ asesorŭ, Ioane Popŭ catastralistŭ, Ioane Corneli ampl. în pens., Dr. Isaile Pompeiŭ aspirantŭ de advocatură, şi Dr. Gregoriu Silaşi profesorŭ de universitate. —

Póte sĕ fi votatŭ şi alțĭ domnĭ de românĭ din Cluşiŭ, — însĕ séu nu i-am observatŭ séu nu-i cunoscŭ. —

Ceea ce nu potŭ afirmá, este certŭ, că d-lŭ protopopŭ Vasile Roşescu — despre care s'a ḑisŭ că ar fi nesolidarŭ, — a observatŭ solidaritatea şi n'a votisatŭ! —

Ei on. Clubule! ce mai voescĭ? şi unde țintescĭ?!

Unŭ Cluşianŭ.

Ca rĕspunsŭ la corespondința nóstră din Făgăraşŭ, apărută în Nr. 94 alŭ ḑiarului nostru, în care se ḑicea că d-lŭ vice-notarŭ I. comitatensŭ Iacobŭ Popeneciu s'ar fi esprimatŭ, că »toțĭ boerii vorŭ ținea cu părintesculŭ regimŭ şi că Românii numai dela acestŭ părintescŭ regimŭ potŭ aşteptá fericirea,« primimŭ următórea

Declarațiune.

D. vice-notarŭ Iacobŭ Popeneciu cuvintele atribuite pre nedreptŭ nu le-a esprimatŭ, ba ce este mai multŭ în totu decursulŭ acelei întrunirĭ până la disolvarea ei n'a rostitŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, cu tóte că noi amŭ asistatŭ până în fine şi că aceea afirmare este o scornitură rĕutăcióśă şi mincĭună.

Făgăraşŭ, în 29 Iuniu 1884.

George Modorcea, Iónŭ Dejienarŭ, Iónŭ Popa, Zosimŭ Oana, Iacobŭ Oana.

Aceeaşĭ declarațiune facŭ şi d-nii Vincențiu Grama şi Gavrile Cornea.

D. Gavrile Cornea, parochŭ gr. cat. în Illenĭ declară, că corespondința apărută în Nr. 102 alŭ ḑiarului nostru, datată Illenĭ 14 (26) Iunie, n'a scris'o d-sa. Redacțiunea încă afirmă, că aceea corespondință nu e nicĭ subscrisă nicĭ trimésă de domnia sa.

La corespondința nóstră din Săcele apărută în Nr. 96 alŭ »Gazetei,« părintele Nicolae Soiu din Turcheşŭ (Săcele) rĕspunde că, deşi e activistŭ cu trupŭ şi sufletŭ, totuşĭ n'a îndemnatŭ pe nicĭ unulŭ din alegĕtorĭ sĕ mérgă la alegere, şi décă cățĭ-va au luatŭ parte, d-sa nu e responsabilŭ (?). Mai spune apoi, că nu póte ține disciplină între alegĕtorĭ, cândŭ e vorba de interesele naționale, de órece nu e de locŭ secundatŭ de ceialalțĭ doi preoțĭ, colegĭ ai d-sale. Cele scrise în corespondință, că d-sale i-s'ar fi promisŭ banĭ şi alte favorurĭ, le declară de calomniă.

Hondolŭ, 17 Iunie 1884

Inainte cu vr'o câțĭ-va anĭ, acestŭ opidŭ erá purŭ românescŭ, cu esceptiunea a câtorva familii germane aplicate la mine, carĭ vorbiau chiar şi în familiă limba română; astăḑĭ însĕ maghiarismulŭ şi-a întinsŭ aripile şi aicĭ.

Unŭ preotŭ de origine slavŭ, a luatŭ asupra sa marea misiune, de a înrolá patrioțĭ maghiarĭ, de a înăbuşí în sinulŭ tinerei generațiunĭ române orĭ ce simțĕmêntŭ românescŭ, favorisatŭ fiindŭ şi prin posiția sa de învĕțătorŭ rom. cat. ca aprig luptătorŭ alŭ ideiei de statŭ maghiarŭ, a pusŭ în jocŭ invectivele cele mai drastice întru a-şĭ ajunge scopulŭ. Imĭ permitŭ a aduce la cunoscință onor. cetitorĭ unŭ singurŭ faptŭ, spre a judecá spiritulŭ jesuiticŭ ce domnesce în acestŭ româno-fagŭ.

Scóla rom. cat. e cercetată şi de vr'o câțĭ-va elevĭ de ai noştri. Spre a-i desbăra de limba lorŭ maternă, amintitulŭ preotŭ şi învĕțătorŭ şi-a procuratŭ o tabelă pe care este desemnatŭ unŭ măgarŭ. Acéstă tabelă o acață la elevii românĭ de gâtŭ de câte orĭ vorbescŭ românesce, silindu-i sĕ o pórte prin opidŭ spre batjocura nóstră.

Totŭ cu acéstă ocasiune, mĕ simțŭ îndatoratŭ a mai amintí încă unŭ individŭ, care asemenea şi-a jucatŭ

rolulŭ celŭ mai ticălosŭ și mai murdarŭ cu ocasiunea alegerii deputaților dietalĭ în Deva. Acesta este neguțătorulŭ E. G. Acestŭ tênĕrŭ fără dreptŭ de votizare, numai pentru câștigŭ a luatŭ asupra-șĭ rolulŭ de corteșŭ. A sedusŭ și a condusŭ o mulțime de Românĭ la urnă, carĭ nicĭ cugetŭ n'aveau a luá parte. Acestŭ Iuda după ce a înșelatŭ dela candidații dietalĭ vr'o 60 fl. sub pretestŭ de a plăti ómenii vênațĭ de dênsulŭ, a fostŭ aflatŭ de minciună și aprópe sĕ fie datŭ la pușcăriă.

Multe sunt calamitățile, carĭ ne bântue, și puținĭ sunt ómenii, carĭ sĕ le înfrunte; adêncĭ sunt ranele națiunei nóstre, ér vameșii și fariseii, în locŭ de a contribuí la vindecarea lorŭ, le mărescŭ mai tare.

Luptătorulŭ.

Din Făgărașŭ.

Despre decursulŭ adunărei generale a subreuniunei învĕțătorilorŭ din protopresbiteratulŭ Făgărașului ținută în 17 Iuniu a. c. în scóla gr. or. din Făgărașŭ ne scrie d. Nic. Aronŭ, secretarulŭ reuniunei:

Merserămŭ mai întâiŭ la biserică de unde, după sĕvêrșirea sf. liturgii și învocarea spiritului sf. în frunte cu prea On. d. protopresbiterŭ Petru Popescu și cu președintele reuniunei d-lŭ Vincențiu Grama ne-amŭ întorsŭ în sala de învĕțămêntŭ a scólei. Aci președintele, printr'unŭ cuvêntŭ acomodatŭ, îșĭ esprimă bucuria, că membrii presențĭ de astă dată sunt în numĕrŭ mai mare, ceea ce ar fi de doritŭ totdéuna, căcĭ noi cei de aicĭ avemŭ sĕ premergemŭ cu esemplu bunŭ învĕțătorilorŭ din celelalte subreuniunĭ anecsate, și după-ce rógă pe membri a fi cu atențiune și zelŭ la desvoltarea obiectelorŭ puse înainte, dechiară adunarea de deschisă.

Dintre obiectele pertractate amintescŭ următórele: Critica membrului Ioanŭ Hașu asupra disertațiunei »însemnătatea, desvoltarea și tractarea fisicei în scólele elementare« de Nicolau Aronŭ, desvoltată destulŭ de precisŭ de criticante, — se ascultă cu plăcere, și după reflesiunile disertantelui, ambilorŭ li se aduce mulțumită pentru zelulŭ arĕtatŭ, éră elaboratele se dau spre păstrare între actele reuniunei. A urmatŭ apoi o prelegere practică din religiă: tractarea metodică a rugăciunilorŭ la elevii anului I-iu de scólă, desvoltată totŭ de învĕțătorulŭ din Făgărașŭ Nicolau Aronŭ. La finea prelegerei urmară reflesiunĭ și din partea celorlalțĭ membri, arătându-se în chipulŭ acesta destulŭ de chiarŭ modulŭ cum au a se propune rugăciunile la elevii începĕtorĭ. Prelegerea practică din socotélă: desvoltarea nnmĕrului 11 la elevii anului II-lea de scólă, o desfășură învĕțătorulŭ diriginte din Copăcelŭ George Dobrinŭ. Acésta asemenea și-a urmatŭ propunerea luândŭ pre învĕțătorĭ dreptŭ elevĭ. Urmară reflesiunĭ din partea membrilorŭ.

Prelegerea practică: întroducerea elevului în elementele limbei maghiare, o desvóltă învĕțătorulŭ din Beclenŭ Nicolae Ludu; resultatulŭ: elemente din limba maghiară sĕ se predé elevilorŭ numai după ce aceștia sunt întrodușĭ binișorŭ în cunóscerea limbei materne prin anulŭ alŭ II. séu alŭ III. de scólă.

A urmatŭ apoi diferite propunerĭ.

Tacse s'au încassatŭ dela membrii ordinarĭ: 10 fl. v. a., dela membrii ajutătorĭ: 12 fl. v. a.

Pentru viitórea adunare generală s'a însinuatŭ membrulŭ Traianŭ Popŭ cu o disertațiune din învĕțămêntulŭ intuitivŭ, George Taflanŭ cu o disertațiune din limba maghiară, George Dobrinŭ cu o prelegere practică din istoria patriei și Ioanŭ Hașu cu o declamațiune.

In fine lasŭ să urmeze numele acelorŭ membri, carĭ fără de nicĭ o causă au absentatŭ dela adunare, și acésta la decisulŭ adunărei, pentru ca pre viitorŭ sĕ se îndrepteze. Nicolae Grama (Dridifŭ), Sevastianŭ Stanŭ (Sâmbăta inf.), Spiridonŭ Mardanŭ (Sâmbăta ap.), Ioanŭ Stăneiu (Sâmbăta res.), Ioanŭ Cabuzŭ (Voivodenĭ-marĭ), Nicolae Gheța (Luța), George Ramba (Ludișorŭ), Ioanŭ Socolŭ (Berivoi-marĭ), Ioanŭ Vladŭ (Berivoi-micĭ), George Cojocarŭ (Hurezŭ), Ioanŭ Stoica (Veneția inf.), George Cantorŭ (Cuciulata), George Chița (Lupșa), Alexandru Frâncu (Comăna sup.) și George Comșa (Veneția sup.) la olaltă 16; presențĭ au fostŭ 27 de membri.

Ședința începută la 11 óre diminéța, — întreruptă prin o pausă, — a duratŭ până la 7 óre séra, cândŭ președintele prin unŭ discursŭ mĕduvosŭ mulțămindŭ membrilorŭ de față pentru interesarea lorŭ de causele și afacerile reuniunei, îșĭ esprimă dorința de a-i revedé participândŭ cu acelașĭ interesŭ și în numĕrŭ completŭ la viitórea adunare generală districtuală din Augustŭ a. c. cândŭ vomŭ fi unițĭ cu celelalte douĕ subreuniunĭ anecsate.

Locurĭ vacante la școla de vieritŭ și pomăritŭ.

Direcțiunea scólei de vieritŭ din Aiudŭ (Nagy-Enyed) ne anunță următórele: La preparandia pentru vieritŭ din Aiudŭ la 2 Augustŭ a. c. vorŭ absolvá cursulŭ de 3 anĭ, 5 elevĭ. Acestĭ 5 elevĭ au primitŭ instrucțiune în pomăritŭ, în cultivarea de vii și de vinurĭ, pe lêngă acestea au mai învĕțatŭ cultivarea de zarzavaturĭ (verdețurĭ), și au primitŭ instrucțiune în dogăritŭ. — Eĭ se oferescŭ a luá posturĭ, în cerculŭ vocațiunei lorŭ.

La acelașĭ institutŭ se primescŭ în cursulŭ, ce va începe de nou la 1 Octobre 1884, alțĭ 5 elevĭ pe spesele statului.

Elevii se primescŭ sub condițiunile următóre:

1.) Petenții sĕ dovedéscă prin atestatŭ de botezŭ, că au trecutŭ de 16 anĭ. 2.) Prin atestatŭ medicalŭ sĕ arate, că sunt sănĕtoșĭ și capabilĭ de muncă trupéscă, și cumcă sunt altoițĭ. 3.) Sĕ producă testimoniu, că au absolvatŭ cu succesŭ celŭ puținŭ 4 clase normale. 4.) Sĕ producă unŭ atestatŭ de moralitate din partea primăriei comunale a locului lorŭ natalŭ. 5.) Sĕ anecseze o declarațiune din partea părinților séu a tutorilorŭ, prin care aceștia se obligă, că în decursŭ de 3 anĭ fără învoiala direcțiunei și a comisiunei supraveghiătóre a institutului, elevii nu vorŭ avé voie a părăsí institutulŭ. 6.) Petițiunile sunt a se înaintá până la 30 a lunei Augustŭ către Direcțiunea preparandiei de vieritŭ reg. ung. în Aiudŭ, și petenții în timpŭ scurtŭ vorŭ fi însciințațĭ despre resultatulŭ petițiunilorŭ lorŭ. 7.) Din partea institutului se dau paturĭ, haine de patŭ, și ștergare; ér despre celelalte haine și rechisite de scrisŭ și alte necesare au sĕ se îngrijéscă înșișĭ petenții.

NOTA. Se preferŭ la primire cei liberĭ de obligămêntulŭ militarŭ, tinerii cu cualificațiune mai înaintată, tinerii, carĭ au învĕțatŭ deja dogăritulŭ.

La cursurile pentru pomăritŭ și vieritŭ se primescŭ și ascultătorĭ estraordinarĭ, carĭ vorŭ luá parte la intrucțiune tocmai ca elevii ordinarĭ; dar testimonii nu vorŭ primí decâtŭ despre aceea, că câtŭ timpŭ și cu ce sîrguință au petrecutŭ în institutŭ.

Elevii estraordinarĭ se vorŭ îngrijí ei înși-șĭ de locuință, nutrimentŭ și alte trebuinciose. Décă va fi locŭ, vorŭ căpĕtá locuință grătuită în institutŭ, ér nutrimentŭ vorŭ puté primí cu 14 fl. pe lună la economulŭ institutului.

Colera în Franța.

Din Marsilia și Toulon ne sosescŭ vestĭ totŭ triste. Muncitorii din nefericitele orașe au scrisŭ și subscrisŭ o petițiune, cerendŭ se li-sĕ de de lucru și pâne. Miseria începe a se pronunța cu tóte ale sale calamitățĭ.

*

Din Lyon se anunță, că unŭ afumătorŭ de cărnurĭ cu numele Damon, a fostŭ apucatŭ de colerá Duminecă diminéța și séra la 5 césurĭ a muritŭ. Colera s'a pronunțatŭ și aicĭ prin acestŭ casŭ, dar numai sporadicŭ, după cum sĕ speră de ómenii pricepĕtorĭ. Se iau de altfelŭ mĕsurĭ de apĕrare. Imprejurulŭ Lyonului se construescŭ barace (șetrii). Medicii de acolo s'au pronunțatŭ împotriva serbărei naționale, dar fără sĕ fie ascultațĭ.

*

Din pricina colerei ministrulŭ de rĕsboiu alŭ Austriei a sistatŭ concentrarea reserviștilorŭ și concediațilorŭ, ce petrecŭ în Franța.

*

De asemenea și ministrulŭ de interne alŭ Rusiei a reînoitŭ mĕsurile de apĕrare, ce luase în anulŭ trecutŭ înpotriva colerii. Astfeliu corăbiile, ce vinŭ din Franța, în porturile Mării-negre sunt supuse unei carantine de douĕ sĕptămânĭ; éră în porturile Mării-baltice nu potŭ întrá, de câtŭ corăbiile, ce potŭ presentá unŭ certificatŭ, că au trecutŭ prin carantinele din alte țĕrĭ străine.

Diverse.

Buletinŭ Financiarŭ. — Am intratŭ — scrie „Cur. Financiar« în perioda stagiunei mórte, în care publicŭ și speculanțĭ părăsescŭ Bucurescii, pentru a merge unii la băi alții pela proprietățile lorŭ; cu alte cuvinte stagiunea amorțelei afacerilorŭ a începutŭ și odată cu ea și slăbiciunea de cursurĭ. Acésta e destulŭ, pentru a esprimá in trăsurĭ generale fisionomia pieței, care s'a posomorîtŭ și mai multŭ în urma scirilorŭ ce ne sosescŭ din Paris, că colera, departe de a dispăré, face progrese însemnate la Marsilia și la Toulon și că s'ar fi întindêndŭ chiar și în alte orașe din interiorulŭ Franciei. La acéstă situațiune, a mai venitŭ sĕ se realiseze și aceea a primei aurului, care, dela 4.50 cursu cu care închisese Sâmbĕta trecută, a atinsŭ éră și cursulŭ de 5.25 cu tendințe de a mai cresce încă, celŭ puținŭ până la apariținnea noilorŭ recolte. Acestea sunt motivele principale, carĭ justifică pe tótă linia, mărginirea operațiunilorŭ și odată cu acésta, slăbiciunea și mica descrescere ce se remarcă în cursurĭ.

*

Populațiunea Bucurescilorŭ în 1883. — Biroulŭ de statistică de pe lângă divisiunea financiară a primăriei locale a terminatŭ centralisarea tuturorŭ elementelorŭ privitóre la mișcarea populațiunei orașului Bucurescĭ în anulŭ 1883, și resultatele numerice ce le-a obținutŭ le-a clasificatŭ în trei tablourĭ sistematicŭ aranjate, pe care le găsimŭ înserate în ḑiarulŭ comunalŭ. Din aceste tablourĭ reese, că numĕrulŭ născuțilorŭ în acestŭ anŭ a fostŭ de 6,171, din carĭ 3,176 băețĭ și 2,995 fete. Legitimĭ au fostŭ 4,835, nelegitimĭ 1,296 și găsițĭ 40. Numĕrulŭ morțilorŭ (afară de cei născuțĭ morțĭ) s'a ridicatŭ la 5,767, din carĭ 3,362 bărbațĭ și 2,505 femei. Nascerile prin urmare au fostŭ cu 404 superióre mortalității. Dintre născuțĭ, 4,740 au fostŭ de religiune ortodoxă, 522 catolică, 232 protestanțĭ, 11 Armenĭ, 1 Mahomedanŭ și 665 Israelițĭ; după naționalitate: Românĭ 5,106, Italienĭ 18, Francesĭ 15, Turcĭ 18, Grecĭ 25, Sêrbĭ 11. Numĕrulŭ copiilorŭ ne-legitimĭ s'a ridicatŭ la 1,296, și alŭ celorŭ găsițĭ la 40. Căsătorii au fostŭ 1,210.

*

Capŭ câtŭ unŭ pumnŭ. — In ședința din urmă a societății medicale din Berlin, profesorulŭ Virchov a presentatŭ adunării o fată microchefală, Margareta Becker din Offenbach, în etate de 14 anĭ. Capulŭ ei, acoperitŭ cu pĕrŭ blondŭ, abia are mărimea pumnului unui omŭ de mijlocŭ. Fata e cu totulŭ idiotă și n'are nicĭ măcarŭ inteligența unui copilŭ de o jumĕtate de anŭ. E curiosŭ că părinții ei sunt bine făcuțĭ. Din șépte copii, patru au fostŭ microchefalĭ. Dintre aceștia numai fata acésta trăesce.

*

Unŭ depositŭ de dinamită. — In Staffordshire, poliția englesă a descoperitŭ unŭ depositŭ de dinamită într'unŭ vagonŭ de drumŭ de ferŭ. De câtva timpŭ, unŭ individŭ de mai multe orĭ pedepsitŭ, anume Iosef Gratton, îșĭ atrase bănuiala poliției, care începù a-lŭ supraveghiá de aprópe. Gratonŭ locuiá într'unŭ vechiŭ vagonŭ de drumŭ de ferŭ în Nortongreen lângă Henley. Poliția întrà Sâmbătă séra pe nesciute la elŭ, visità vagonulŭ și găsì într'unŭ unghiŭ 34 de pachete de dinamită, capse detunătóre și mai mulțĭ coțĭ de sfóră de aprinsŭ. Gratton fù arestatŭ. Intrebatŭ fiindŭ cum a ajunsŭ in posesiunea dinamitei și ce avea de gândŭ sĕ facă cu ea, Gratton n'a voitŭ să dea nicĭ unŭ rĕspunsŭ.

*

Pĕrŭ falsŭ. — Rĕulŭ obiceiu de a purta pĕrŭ falsŭ erá en vogue încă din véculŭ alŭ 12 și 13. Ce-i dreptŭ, unele femei se sfiiau sĕ pórte pĕrŭ strĕinŭ și pentru a-șĭ îmbogățí și întregí pletele se folosiau de mătase. Dar altele chiar și regine — nu se teméu sĕ-lŭ pórte, luându-lŭ dela morțĭ. Unŭ cronicarŭ, Etienne de Bourbon, spune că împĕratulŭ Friedericŭ Barbarosa a băgatŭ de sémă, că soția sa purtá o mulțime de pĕrŭ strĕinŭ. Ce-a făcutŭ elŭ?.. A chematŭ pe toțĭ cavalerii și curtenii sĕi, a luatŭ pĕrulŭ și l'a aruncatŭ în focŭ, ca sĕ véḑă și ei ce rĕu mirosŭ are elŭ. Aruncându-lŭ a grăitu: „Eu nu vréu sĕ amŭ o nevastă mórtă, ci una viă!« Nu potŭ spune de s'a rușinatŭ séu nu împĕrătésa și de-a mai purtatŭ séu nu pĕrŭ dela morțĭ, dar îmĭ pare și nu mĕ potŭ oprí sĕ nu ḑicŭ, că bine ar fi sĕ facă totŭ omulŭ, ce a făcutŭ împĕratulŭ Barbarossa!

*

Schwenninger. — Unŭ slusbașŭ pórtă pe unŭ țĕranŭ prin München și între multe alte lucrurĭ îi arată și universitatea. Țĕranulŭ doresce sĕ scie ce însémnă figurile din fruntea zidirei. Pentru a-șĭ ascunde nesciința sa, slușbașulŭ îi numesce câțĭ-va cunoscuțĭ învĕțațĭ din München din timpulŭ mai nou; ajungêndŭ la unŭ învĕaprópe țatŭ grecŭ, ce sĕ aflà desgolitŭ cu totŭ trupulŭ la aripa stângă a zidirei, elŭ ḑise: »Ăsta e doctorulŭ Schwenninger!‘ Țĕranulŭ: »Aha, doctnrulŭ ăla a lui Bismark! dar de ce nu pórtă ca toțĭ ómenii jachetă?«— Slușbașulŭ: »Ce ai mai statŭ sĕ grăeștĭ și tu! De cândŭ a curatŭ pe cancelarulŭ, îlŭ tragŭ ómenii de tóte părțile de haine, așa că și hainele i s'au ruptŭ!«

*

Comorĭ. — Este preste putință sĕ pótă sci omulŭ câte nenumĕrate comorĭ zacŭ pe fundulŭ mărilorŭ Vomŭ da numai câteva esemple. Așa sunt comorile templului din Ierusalimŭ, pe carĭ regele Vandalilorŭ — Geiserich le-a răpitŭ împreună cu alte comorĭ din strălucita Romă la anulŭ 455 d. Chr. Unde s'au cufundatŭ însĕ, nu sĕ scie și nicĭ nu e cu putință a se spune. Dar acésta se scie despre alte comorĭ. La 1702 venia astfelŭ din America o flotă spaniolă numită „flota de argintŭ,“ aducêndŭ pe corăbiile sale comorĭ neînchipuitŭ de marĭ. In sînulŭ de mare dela Vigo fù atacată astă flotă de admiralulŭ englesŭ Rocke, ce o urmăria, și fù cufundată în valurĭ. Spaniolii îșĭ aprinseră singurĭ corăbiile voindŭ sĕ scape așa prada, ce voiau a o face Englezii, dar 4 milióne piastrii pe lêngă alte trofee nu le putură scăpá din mânile lorŭ. De multe orĭ s'au făcutŭ încercărĭ, sĕ scótă din mare aceste comorĭ, dar nu au rĕușitŭ nicĭ una. — O altă comóră, cam de 30 milióne francĭ în argintŭ și aurŭ zace aprópe de țĕrmii Venezuelei lângă insula Cuaga. Acolo se sfărîmà în anulŭ 1815 corabia spaniolă San-Pedro d'Alcantara, ce aducea pe bordulŭ sĕu pomenita comóră. Chiar în anulŭ următorŭ scóse căpitanulŭ americanŭ Goodvich din Newkwyport argintŭ în valóre de 150,000 francĭ dintr'ênsa; în anulŭ 1845 o altă espedițiune scóse metale nobile cam de unŭ milionŭ de francĭ și în 1855—1856 scoseră douĕ vapórĕ americane éră șĭ o mare mulțime de aurŭ și argintŭ. In 1877 se întreprinse apoi încă o espedițiune, sĕ scótă rĕmășița acelorŭ 30 milióne de francĭ. Și aicĭ americanii, ca în totŭ loculŭ, arătatu-sau mai cutezătorĭ și după avere — mai lacomĭ!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.90	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.05	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Rentă de hârtiă 5%	88.15	Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hărtiă austriacă	80.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.75	Renta de arg. austr.	81.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—	Renta de aurŭ austr.	103.10
Bonurĭ rurale ungare	101.75	Losurile din 1860	135.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75	Acțiunile băncei austro-ungare	854.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.75	Act. băncei de creditŭ ung.	299.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. băncei de creditŭ austr.	299.80
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	9.67 —
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.66
		Londra 10 Livres sterlinge	121.80

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 30 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93\frac{1}{2}$	vênd.	$94\frac{3}{4}$
Renta rom. amort. (5%)	»	$94\frac{3}{4}$	„	$95\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	»	$96\frac{1}{2}$	»	$97\frac{1}{2}$
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	33	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%)	»	$102\frac{1}{2}$	„	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	„	90	„	93
» » urban (7%)	»	101	„	105
» » » (6%)	»	$97\frac{1}{2}$	»	101
» » » (5%)	»	$87.\frac{1}{2}$	»	$90\frac{1}{2}$
Banca națională a României	„	1370	„	1385
Ac. de asig. Dacia-Rom.	„	325.	„	335
« » » Națională	„	$233.\frac{1}{2}$	»	235
Aurŭ	„	4 50.	„	$5.\frac{1}{5}$
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulu pieței Brașovŭ
din 15 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.20	Vênd.	9.22
Argint românesc	»	9.15	»	9.20
Napoleon-d'orĭ	»	9.67	»	9.69
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.96
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

2—25

Învitare de abonamentŭ la cele mai eftine diare române.

„Amiculŭ Familiei“ diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. Apare regulatŭ în 1/13-a și 15/27-a di a fie-cărei lune în numerĭ câte 2—3 cóle; — și publică: novele, poesii, romanurĭ, aventurĭ picante, impresiunĭ de călĕtoriă, studii socialĭ; — articlii scientificĭ mai alesŭ din sferă economiei și a higienei de casă. — »Scirĭ din lumea mare‘ cu preferință acelea, carĭ intereséză mai de aprópe societatea românéscă, — „principiă din viață și notițe de petrecere. Fie-care numĕrŭ este bogatŭ și frumosŭ ilustratŭ. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e numai **4** fl. pre $\frac{1}{2}$ anŭ **2** fl., pre $\frac{1}{4}$ de anŭ **1** fl. v, a. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Preotulŭ romanŭ.“ Diarŭ bisericescŭ, scolasticŭ și literarŭ. Apare regulatŭ în 1-a și 16-a di (c. n.) a fie-cărei lune, în numerĭ câte de $1\frac{1}{4}$—$2\frac{1}{2}$ cóle și publică: ‚articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice‘ — tractate dogmatice, istorice, juridice, moralĭ, pastoralĭ, dar mai alesŭ ritualĭ, — predice pre dominecĭ, ser-bătorĭ și diferite ocasiunĭ, mai alesŭ pentru ocasiunĭ funebralĭ, precum și »schițe de predicĭ,« și orĭ-ce amenunte aplicabilĭ în predicĭ, »catechese« și alte »învĕțăturĭ pentru poporŭ, tractate pedagogice, didactice, studii și recensiunĭ literare, scirĭ — din sfera bisericéscă, scolastică și literară — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e **4** fl., pre $\frac{1}{2}$ **2** fl., pre $\frac{1}{4}$ **1** fl. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei, — plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Cărțile Săteanului Românŭ.“: Pentru tóte trebuințele poporului românŭ. Apare în fie-care lună câte una carte de 1—$1\frac{1}{3}$ cólă — și publică: »novele poporale, istoriόre, fabule, poesii, anecdote, proverbii‘ și alte »amenunte de învĕțătură și petrecere, cunoscințe de economiă, industriă, higienă ș. a., — »scirĭ din lumea mare« mai alesŭ acelea cari mai de aprópe atingŭ pe poporulŭ nostru. — Prețulŭ de prenumerațiune pre unŭ anŭ întregŭ e numai **1** fl. v. a., pentru România **2** francĭ **50** banĭ — plătibilĭ în timbre postalĭ.

Tóte aceste trei diare deodată abonate costau pre anulŭ întregŭ 8 fl. v. a., pentru România 20 francĭ — lei.

Esemplare complete dela începutulŭ anului mai sunt câteva.

Aceia, carĭ vorŭ aboná **tóte trei diarele nóstre, orĭ barem donĕ din ele, vorŭ primí îndată gratis patru portrete fórte frumóse.**

Numerĭ de probă se trimitŭ gratis orĭ cui.

A se adresá la: **Cancelaria „NEGRUȚIU“** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vêndare următórele **opurĭ de minune eftine:**

Amorŭ și dincolo de mormêntŭ. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 30 cr. — **Biblioteca Săteanului Românŭ.** Cartea I., II., III., IV., cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr. — **Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr. — **Colectă de Recepte** din economiă, industriă, comerciu și chemiă pentru economĭ, industriașĭ și comercianțĭ. Prețulŭ 50 cr. — **Apologia**- Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr. — **Renascerea limbei românescĭ** în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silasi. Broșura I. și II. Prețulŭ fie-căreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr. — **Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr. — **Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr. — **Ifigenia în Tauris.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr. — **Branda séu Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novela istorică națională. Prețulŭ 20 cr. — **Elŭ trebue sĕ se însóre.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 25 cr. — **Secretele alor trei nopțĭ** séu trei morțĭ vii. Romanŭ anglesŭ după Frankstein de Pamfiliu I. Grapini. Prețulŭ 50 cr. — **Herman și Dorotea** după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețulŭ 50 cr. — **Economiă** pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II, Prețulŭ 30 cr. — **Petulantulŭ.** Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șiuluțŭ. Prețulŭ 50 cr. — **Nu mĕ uita.** Golecțiune; de versurĭ funebralĭ urmate de iertăciunĭ, epitafie ș. a. Brețulŭ 50 cr.

Tóte acestea 20 opurĭ deodatŭ procurate se dau cu prețulŭ bagatelŭ de 3 fl. 60 cr.

Tipografia Alexi Brașovŭ.